

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

BİRİNCİ SEKSIYA

ŞVİTSGEBEL İSVEÇRƏYƏ qarşı

(Ərizə n° 25762/07)

QƏRAR

STRAZBURQ

10/09/2010

Bu qərar Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq qətidir.

Şvizgebel İsveçrəyə qarşı işində,
Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (birinci seksiya) :
Christos Rozakis, *sədr*,
Nina Vajić,
Khanlar Hajiyev,
Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens,
Giorgio Malinverni,
George Nicolaou, *hakimlər*,
Seksiya katibi Søren Nielsen-dən ibarət tərkibdə,
20 may 2010-cu ilə gizli məşvərət keçirərək,
Həmin tarixdə aşağıdakı qərarı qəbul edir:

PROSEDUR

1. İş İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqları üzrə Konvensiyanın («Konvensiya») 34-cü maddəsinə əsasən İsveçrə Konfederasiyasının vətəndaşı, xanım Arian Şvizgebel («ərizəçi») tərəfindən 15 iyun 2007-ci ildə Məhkəməyə təqdim edilmiş İsveçrə Konfederasiyasına qarşı ərizə (n° 25762/07) əsasında başlamışdır.

Ərizəçi, Cenevrədə fəaliyyət göstərən xanım C.Nebel tərəfindən təmsil olunmuşdur. İsveçrə Hökuməti («Hökumət»), nümayəndəsi cənab F.Şürmann tərəfindən təmsil olunmuşdur.

2. Ərizəçi iddia edirdi ki, İsveçrə hakimiyyət orqanları yaş həddinə görə ikinci uşağı övladlığa götürməsinin qarşısını almışlar.

3. 17 fevral 2009-cu ildə ərizə Hökumətə kommunikasiya edilmişdir.

FAKTLAR

I. İŞİN HALLARI

4. Ərizəçi 29 iyul 1957-ci ildə anadan olmuşdur və Cenevrədə yaşayır. O subaydır və musiqi sənəti üzrə magistr dərəcəsini almışdır. Musiqi onun gəlir mənbəyidir.

5. Ərizəçinin sözlərinə görə, onun 30 yaşı olanda, 10 il müddətinə münasibətdə olduğu kişi hadisə nəticəsində ölmüşdür. O gündən etibarən o heç kəslə ailə münasibəti qurmaq niyyətində olmamışdır. Buna baxmayaraq, övlad böyütmək istəyi ilə o birinci uşağını övladlığa götürmək qərarına gəlmişdir.

6. 16 aprel 1996-cı ildə Cenevrə kantonunun (vilayət və ya əyalət) Uşağın Müdafiəsi Şöbəsinə uşaq övladlığa götürmək məqsədilə müraciət etmişdir.

7. Ərizəçi izah etmişdir ki, ailə vəziyyətinə görə mənfi cavab alacağından xəbərdar olduğundan o 04 oktyabr 1996-cı ildə ərizəsini təkrarlamışdır.

8. 1998-ci ildə ərizəçi uşağı övladlığa götürmək üçün ərizəsini bir daha təkrarlamışdır, və Himayə Şöbəsinin rəyinə əsasən ərizəsi təmin edilmişdir.

9. 08 yanvar 2000-ci ildə o, 30 aprel 1999-cu ildə Vyetnamda anadan olmuş Violayn adında balaca qızı övladlığa götürmüşdür.

10. 12 dekabr 2001-ci il tarixli mənzil-məişət şəraitinin öyrənilməsinə dair rəyinə əsasən Delemont nəzarət orqanı övladlığa götürməyə 26 iyun 2002-ci ildə razılıq vermişdir.

11. 09 iyul 2002-ci ildə ərizəçi ikinci uşağı övladlığa götürməyə icazə verilməsini xahiş etmişdir.

12. Respublika və Jura Kantonunun Sosial Fəaliyyət Şöbəsi 05 sentyabr 2002-ci il tarixli qərarı ilə ərizəni rədd etmişdir. 07 noyabr 2002-ci il tarixli qərarı ilə şikayət də təmin edilməmişdir.

13. Jura Kanton Məhkəməsinin İnzibati Palatası bu imtinanı 25 avqust 2003-cü ildə qüvvədə saxlamışdır.

14. 19 yanvar 2004-cü ildə – 2003-cü ildə Cenevrəyə geri köçən - ərizəçi ikinci dəfə bir -üç yaş arasında Cənubi Afrikadan olan uşağı övladlığa götürmək məqsədilə ikinci uşağın götürülməsinə icazə verilməsini xahiş etmişdir.

15. 19 iyul 2004-cü il tarixli qərarı ilə Cenevrə kantonunun Uşağın Müdafiəsi Şöbəsi ərizəni rədd etmişdir.

16. Ərizəçi bu qərardan şikayət vermişdir, lakin şikayət müddət ötürüldüyünə görə - 28 sentyabr 2004-cü ildə Cenevrə Kantonunun Ədalət Məhkəməsi tərəfindən qəbul edilməz elan edilmişdir.

17. 20 yanvar 2005-ci ildə ərizəçi övladlığa götürməyə icazə verilməsi barədə yeni ərizə ilə müraciət etmişdir, lakin 12 sentyabr 2005-ci il tarixdə Cenevrə Kantonunun Gənclər İdarəsinin qərarı ilə övladlığa götürülmədən imtina edilmişdir.

18. 07 dekabr 2005-c ildə kanton orqanında ərizəçi bildirmişdir ki, o, birinci uşağı kimi, Vyetnamda anadan olmuş beş yaşdan böyük olmayan uşağı övladlığa götürmək istəyindədir.

19. 24 aprel 2006-cı il tarixdə Cenevrə Kantonunun Ədalət Məhkəməsi ərizəçinin şikayətini təmin etmədi və uşağın övladlığa götürülməsindən imtina edilməsi barədə qərarı qüvvədə saxladı. Məhkəmə ərizəçinin sevgi, hörmət və xristian dəyərlərinə əsaslanan təhsil keyfiyyətlərinin tanınması faktına şübhə ilə yanaşmadı. Bundan əlavə, məhkəmə ərizəçinin əmək haqqı aldığına görə kifayət qədər vəsaitə malik olduğunu da nəzərə alıb. Buna baxmayaraq ikinci uşağın övladlığa

götürülməsi birinci uşaq Violaynın vəziyyətinə neqativ təsir göstərəcəyini də nəzərə almışdır. Bundan başqa, məhkəmə müəyyən etmişdir ki, ərizəçi övladlığa götürmənin, xüsusilə beynəlxalq övladlığa götürmənin çətinliklərini lazımi qədər qiymətləndirməmişdir. Məhkəmə daha sonra ərizəçinin imkanlarının yetərli olması və atasının və qardaşının ikinci bir uşağa da qayğı göstərməkdə kömək edə biləcəyi ehtimalına da öz qərarında müəyyən şübhələr yaranmasında ifadə etmişdir. Beləliklə, bütün hallar, övladlığa götürmənin uşağın rifahının daha da yaxşılaşmasına dair nəticəyə gəlməyə əsas verməmişdir.

20. İsveçrə Federal Məhkəməsi aşağıdakıları qeyd etməklə ərizəçinin şikayətini 05 dekabr 2006-cı il tarixli qərarı ilə İsveçrə Mülki Məcəlləsinin övladlığa götürmə ilə bağlı münasibətləri tənzimləyən 264, 264^B, 266, 316-cı maddələrinə, Federal Şuranın 19.10.1977-ci il tarixli Qanununun 11-ci maddəsinin müvafiq bəndlərinə istinad etməklə təmin etməmişdir. Federal Məhkəmə öz qərarında qeyd etmişdir ki, ərizəçi müvafiq pedeqoji kefiyyətlərə malikdir. O, bir neçə şəxsin məşğul olduğu uşağın qayğısına qalmaqda ona kömək etmələrini vəd etdiklərindən əmin olmuşdur. Yura Kanton hakimiyyəti onun ərizəsini rədd etdikdən sonar o, öz həyat şəraitini dəyişmiş, Cenevrə şəhərinə gəlmiş və ev kirayə etmiş, həmin yerdə musiqi festivalının bədii rəhbəri işləyir və ayda 7000 İsveçrə frankı almaqla maliyyə vəziyyəti yaxşıdır. Buna baxmayaraq onun 2-ci 5 yaşına qədər Vyetnamda doğulmuş, uşağı və ola bilsin başqa ölkədən olan uşağı övladlığa götürmək barədə ərizəsini Kanton hakimiyyət orqanları təmin etməmişdir.

Ərizəçi 1957-ci ildə anadan olmuşdur və deməli onun 49 yaşı var. 1 yaşından 3 yaşa qədər uşağa münasibətdə beynəlxalq övladlığa götürməklə gözlənilmə müddəti nəzərə alınmazsa ərizəçinin uşaqla yaş fərqi 46-48 il təşkil edəcəkdir.

Federal Məhkəmənin presedent təcrübəsi nəzərə alındıqda məhkəmə hesab etmişdir ki, göstərilən yaş fərqi həddindən artıq çoxdur. Kantonal səlahiyyətli orqanlarının ədalətli olaraq qeyd etdikləri kimi hətta 45 il yaş fərqi özü də çoxdur. Hazırda ərizəçinin 60 yaşı olacağı da nəzərə alınarsa həmin vaxt onun himayəsində 2 azyaşlı uşaq olacaq ki, bu da uşaqların həmin

vaxtdan yaş hədləri ilə bağlı yaranan problemdən əlavə, həm də övladlığa götürmüş olduğu uşaqlara münasibətdə də xüsusi çətinliklər yaranacaq. Belə ki, gələcəkdə övladlığa götürülən uşağın özünün spesifik tələbatları da ola bilər. Beləliklə ərizəçinin federal məhkəmənin 1 uşağın övladlığa götürülməsi ilə bağlı başqa qərara istinad etməsi əsassızdır.

Ərizəçinin razılaşmadığı aşağı məhkəmənin gəldiyi nəticə mübahisələndirilə bilməz. Ona görə ki, ərizəçinin 2-ci uşağı övladlığa götürməsi birinci uşaqda ona ana qayğı göstərmədən “atılması”, yaddan çıxması təsuratı yarada bilər. Baxmayaraq ki, nəzəri cəhətdən hesab etmək olar ki, ərizəçiyə qardaş və bacısının kömək etməsi sosial baxımdan müsbət qiymətləndirilə bilər.

Bundan əlavə 2-ci uşaq aldığı psixoloji travmalarla bağlı çətinlik çəkə bilər. və bu hal ərizəçi tərəfindən müəyyən edilmiş qarşılıqlı münasibətləri mürəkkəbləşdirməsini də istisna etmir. Kanton hakimiyyət orqanı qərara almışdır ki, ərizəçinin atasının köməyi birinci və ikinci uşağın qayğı problemlərini həll edə bilməz. Əksinə evdə 85 yaşlı adamın olması gələcəkdə çətinliklər yarada bilər. Bülə ki, tez və ya gec ataya qızı yəni ərizəçi özü kömək etməli və onu saxlamalı olacaq.

Ərizəçinin uşağı olmayan və arvadının hansı ixtisas üzrə işləyib işləməməsi məlum olmayan qardaşının gələcək uşaqla əlaqədar ona kömək edə biləcəyi də müəmmalıdır. Baxmayaraq ki, ərizəçinin qardaşı 1-ci uşağın saxlanılmasına kömək etmişdir. Hazırda isə o, Lozana şəhərində yaşayır. Övladlığa götürülən uşağın xaç atası olmaq istəyən şəxs də Lione şəhərində yaşayır. Və nəhayət ərizəçinin yaşadığı binada yaşayanlar və dostları, 1-ci uşağın xaç atası və anasının da olması vəziyyəti dəyişmir. Ona görə ki, əsas məsələ ərizəçinin özünün hansı imkanlara malik olmasıdır. Uşağın tərbiyəsi ilə həmişə valideyn özü məşğul olmalıdır. 20 il ərzində gündəlik həyatda başqalarının köməyinə ümid etmək abstrakt təxəyyüldür.

Şərh olunan fikir məhkəmənin presedent təcrübəsi ilə uzlaşır. Ərizəçinin irəli sürdüyü dəlillərdən asılı olmayaraq Kantonun səlahiyyətli orqanları ərizəçinin ailə üzvlərinin və dostlarının köməyini istisna etməsə də ərizəçinin göstərdiyi qaydada nəzəri rəy verməmişlər. Məhkəmə yaxın vaxtlarda

baxılan işdə də oxşar vəziyyətlə rastlaşmışdır. Həmin işdə müəyyən edilmişdir ki, böyük ailə olmasına baxmayaraq, 2-ci uşağı övladlığa götürmək barədə vəsatət verən ana xəstəxanaya düşdüyünə görə övladlığa götürdüyü qızını qonşusuna etibar etməyə məcbur olmuşdur.

Hazırki işdə də ola bilər ki, ərizəçi öz doğma atasına qulluq etməli olacaq. Ərizəçi isə israr edir ki, qardaşı da iştirak edəcək. Lakin sonuncu ərizəçinin dediklərini təsdiq etməmişdir. Ehtimal etmək olar ki, ərizəçi uşaqlara lazımi xidmət göstərə bilməzsə qardaşı ona kömək edəcək. Bundan əlavə uşağın marağı ancaq tək övladlığa götürən valideynin imkanından asılı edilə bilməz. Hər bir halda yuxarıda şərh edilən dəlillər şikayət edilən qərarın dəyişdirilmədən saxlanması üçün kifayətdir.

2. Daxili hüquq. Müqayisəli və beynəlxalq hüquq.

A. Milli hüquq

21. İsveçrə Mülki Məcəlləsinin müvafiq müddəalarında deyilir:

IV Fəsil: Övladlığa götürmə

A. Azyaşlıların övladlığa götürülməsi maddə 264 (ümumi şərtər)

“Övladlığa götürən” gələcək valideynlər uşağa ən azı bir il qayğı göstərdikləri və təhsil verdikləri təqdirdə, və bütün şərtlərin işığında valideyn-uşaq münasibətlərinin qurulmasının və övladlığa götürənlərin digər uşaqlarının vəziyyətinə mənfi təsir etməmək şərtilə uşağın rifahına müsbət təsir göstərəcəyi təqdirdə uşaq övladlığa götürülə bilər.”

maddə 264b

“1. Nikaha daxil olmayan şəxs uşağı ən azı 35 yaşında təkbaşına övladlığa götürə bilər.

...”

maddə 268a

“1. Övladlığa götürmə ekspertlərin köməyi ilə mövcud şəraitin bütün zəruri halları yoxlanılıb aydınlaşdırılana qədər həll edilmir.

2. Sorğular, xüsusilə, övladlığa götürənin və uşağın şəxsiyyəti və sağlamlığını, qarşılıqlı uyğunluğunu, valideynlərin uşaqları böyütmək bacarığını, onların maddi vəziyyətini, onların məqsədləri, ailə vəziyyətini özündə əks etdirməlidir.
3. Övladlığa götürənin övladları olduğu təqdirdə sonuncuların fikri nəzərə alınmalıdır.”

maddə 316

“1. Uşaqların övladlığa götürən valideynlərə verilməsi kantonun qanununda nəzərdə tutulmuş qaydada övladlığa götürən valideynlərin yaşayış yeri üzrə nəzarət edən və ya digər səlahiyyətli orqanın icazəsi və nəzarəti altında həyata keçirilir.

Uşaq övladlığa götürülmək məqsədilə verildikdə yalnız kantonun müvafiq səlahiyyətli orqanı məsuliyyət daşıyır.

2. Federal Şura qanunvericiliyin tətbiqi qaydalarını hazırlamalıdır.”

maddə 11b

İcazə yalnız aşağıdakı hallarda verilə bilər:

(a) Gələcəkdə övladlığa götürən valideynlərin və onlarla birgə yaşayan digər şəxslərin şəxsi keyfiyyətləri, sağlamlıq vəziyyəti və təhsil imkanları mənzil məişət şəraitləri ilə birgə himayəyə götürülən uşağın müvafiq qayğı, təhsil və təlimdən faydalanacağına dair hər bir zəmanəti təklif edildiyi və ailədə olan digər uşaqların rifahı qorunduğu hallarda;

(b) gələcəkdə övladlığa götürməyə qanuni maneənin olmadığı və bütün halların işığında, xüsusilə gələcək valideynlərin motivləri nəzərə alınmaq şərtilə, övladlığa götürmənin uşaqların rifahına xidmət edəcəyini nəzərdə tutmaq mümkündür.

B. Müqayisəli analiz

1. Tək valideyn tərəfindən övladlığa götürülmə

23. Bir çox Avropa ölkələrinin qanunvericiliyi tək (tənha-sadə) valideyn tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsini nəzərdə tutur. Buna baxmayaraq, bir sıra müxtəlif situasiyalar da ola bilər. Bir çox Dövlətlərin qanunvericilik müddəaları, hər bir kəsə, kişi və ya qadın, ailə vəziyyəti dəqiq göstərilmiş olub və ya olmamasından asılı

olmayaraq övladlığa götürmə ilə bağlı müraciət etməyi nəzərdə tutur. Bu aşağıdakı ölkələrin təcrübəsinə aiddir: Belçika, Çexiya Respublikası, Estoniya, Finlandiya, Fransa, Macarıstan, İrlandiya, Niderlandiya, Portugaliya, Rusiya, İspaniya, İsveç, Türkiyə və Böyük Britaniya. Almaniya və ya Latviya kimi bir sıra Dövlətlər müəyyən şərtlər altında tənha valideynin övladlığa götürməsinə icazə verir.

24. Digər Dövlətlər tənha valideyn tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsinə məhdudiyətlər tətbiq edir. Məsələn, Slovakiya və Xorvatiyada uşağın tənha valideyn tərəfindən övladlığa götürülməsi istisna hall təşkil edir. Bunun mümkünlüyü o vaxt nəzərdə tutulur ki, övladlığa götürülmə uşağın maraqlarına xidmət etsin (Slovakiya və Xorvatiya). Eyni tendensiya Serbiya və Monteneqronun qanunvericiliyində var. Uşağın övladlığa götürülməsinə yetərli səbəblər olduğu halda icazə verilir. Lüksemburq qanunları sadəövladlığa götürmə ilə tam övladlığa götürmə arasında müəyyən fərqlənmə tətbiq edir. Yəni, tənha övladlığa götürülmə tam övladlığa götürülmə hesab edilmir. Uşaq sadə övladlığa götürüldükdə uşağın anadan olduğu ailə ilə əlaqələri kəsilir, tam övladlığa götürüldükdə uşağın anadan olduğu ailə üzvləri ilə bütün hüquqi əlaqələr kəsilir. Lakin Fransa və Belçika, bu cür qanunvericilik bazası olmasına baxmayaraq, tənha valideynlərə həm sadə, həm də tam övladlığa götürməsinə icazə verir.

25. İtaliya qanunvericiliyi Lüksemburq və Çernoqoriyanın qanunvericiliyi ilə oxşardır və tənha valideynlər uşağı övladlığa "xüsusi şərtlər" kontekstində götürə bilirlər. Yəni övladlığa götürülən uşağın anadan olduğu ailə ilə hüquqi əlaqələri saxlanılır.

2. Minimum və ya maksimum yaş həddi ilə bağlı şərtlər

26. Avropa Şurasına üzv olan Dövlətlərin bir çoxunun qanunvericiliyi övladlığa götürənin minimum yaş həddini müəyyən edib. Bu yaş həddi davamlı olaraq iyirminci əsrdən sonra artmışdır. Avropa qanunvericilik sisteminin əksəriyyəti minimum yaş həddini 18-dən 30 yaşa kimi müəyyən edir. Çex Respublikası, Keçmiş Yugoslav Respublikası Makedoniya, Macarıstan və Rumıniya yaş həddini müəyyən etməyən az sayda olan ölkələr sırasındadır.

27. Məsələn Xorvatiya, Keçmiş Yugoslav Respublikası, Makedoniya, Yunanıstan, Niderlandiya və Portugaliya kimi Dövlətlərin qanunvericiliyi 35dən 60 yaşadək maksimum yaş həddini müəyyən etmişdir. Çox spesifik şərtlər mövcud olduğu halda maksimum yaş həddi qaydasının nəzərə alınmamasına imkan yarada bilər.

28. Maksimum yaş həddi tətbiq edilən digər Dövlətlər qrupunda övladlığa götürülmədə səlahiyyətli dövlət orqanları uşağı övladlığa götürən şəxsin yaşını nəzərə alır (Belçika, Fransa, Slovakiya, İsveç və Böyük Britaniya).

3. Övladlığa götürənlə övladlığa götürülənin yaş fərqinə aid şərtlər.

29. Əksər üzv ölkələrin qanunvericiliyin də övladlığa götürənlə övladlığa götürülənin yaş fərqinə dair müddəalar əks olunmuşdur.

30. Avstriya, Belçika, Bolqarıstan, Xorvatiya, Makedoniya, Fransa, Yunanıstan, Macarıstan, İtaliya, Luksemburq, Malta, Çernoqoriya, Niderlandiya, Rusiya Federasiyası, Serbiya, İspaniya, və Türkiyə Qanunvericiliyi övladlığa götürənlə övladlığa götürülən arasındakı minimum yaş fərqini müəyyən etmişdir.

31. Digər bir sıra ölkələrin, o cümlədən Çexiya, Danimarka, Estoniya, Finlandiya, Almaniya, İrlandiya, Portuqaliya, Rumuniya, Slovakiya, İsveçrə, Ukrayna, Birləşmiş Krallıq qanunvericiliyində minimal yaş fərqi nəzərdə tutulmamışdır. Bu ölkələrin qanunvericiliyində yaş fərqi “müvafiq” “çoxda böyük olmayan” “çox da az olmayan” “ağlabatan” kimi müəyyən edib

32. Övladlığa götürənlə övladlığa götürülənin yaş fərqi bəzi hallar istisna olmaqla bir sıra ölkələrdə, o cümlədən Danimarka, Finlandiya, Niderlandiya (Niderlandiyada xarici ölkənin uşağını övladlığa götürmə) 40 yaş, Xorvatiya, Makedoniya, Macarıstan, Malta, Serbiya, Ukraynada 45 yaş, Yunanıstanda 50 yaş müəyyən edilmişdir.

C. BEYNƏLXALQ HÜQUQ

33. Övladlığa götürməni nizamlayan, xüsusilə uşağın maraqlarını müdafiə edən əksər sənədlərdə müxtəlif şərtlər mövcuddur. Bununla yanaşı bir sıra sənədlərdə tək şəxslərin övladlığa götürmələri, övladlığa götürənlə övladlığa götürülənin arasındakı yaş fərqi barədə tələblər dəqiq müəyyən edilmişdir.

1. Uşaqları Övladlığa Götürmə haqqında Avropa Konvensiyası (24 aprel 1967-ci il tarixli)

34. 24 aprel 1967-ci il tarixli Uşaqları Övladlığa Götürmə haqqında Konvensiya Avropa Şurasının baş sənədi kimi qalır. O, 28 aprel 1968-ci ildə qanuni qüvvəyə minib. Onun hazırda 18 üzv ölkə o cümlədən İsveçrə ratifikasiya edib, 3 ölkə isə ancaq imzalamışdır.

35. Həmin Konvensiyanın 1-ci maddəsinə əsasən Avropa Şurasına üzv ölkələr, Konvensiyanın razılığa gələn tərəfləri öz qanunlarını Konvensiyanın əsasnaməsinin 2-ci hissəsinə uyğunlaşdırılmaq öhdəliyi götürürlər. Razılığa gələn Tərəflər bu hissədə övladlığa götürmə ilə bağlı müəyyən olunmuş əsas prinsiplərə əməl etməlidirlər.

36. Konvensiyanın 6-cı maddəsinə əsasən razılığa gələn tərəflərin qanunvericiliyi tək bir şəxs tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsinə icazə verə bilər. Yalnız ər-arvadın birlikdə uşaq övladlığa götürmələrinə icazə verən dövlətlərin həm də tək şəxslərin uşağı övladlığa götürülməsi barədə qaydalar müəyyən etməsi tələb olunmur.

37. “Uşağın övladlığa götürülməsi haqqında” Avropa Konvensiyasının 7-ci maddəsi müəyyən edir ki, uşaq o vaxt övladlığa götürülə bilər ki, övladlığa götürən bu məqsədlə müəyyən edilmiş minimal yaş həddinə çatmış olsun. Bu yaş həddi 21 yaşdan az, 35 yaşdan çox ola bilməz.

Ancaq qanunda o hal da nəzərdə tutula bilər ki, müəyyən şəraitlə bağlı minimal yaş həddi barədə qaydaya əməl edilməsin.

a) Övladlığa götürən uşağın atası və ya anası olsun

- b) Övladlığa götürən uşağın valideyni ilə ər-arvad münasibətində olsun.

38. Konvensiyanın 8-ci maddəsində aşağıdakılar müəyyən edilmişdir.

1. Səlahiyyətli orqan övladlığa götürmə uşağın maraqlarına uyğun deyilsə övladlığa götürməyə icazə verməməlidir.
2. Səlahiyyətli orqan hər bir konkret hada övladlığa götürmənin məqsədinə uşaq üçün stabil və qarmonik həyat şəraitinin təmin olunmasına xüsusi diqqət yetirməlidir.
3. Bütün hallarda övladlığa götürənlə uşağın yaş fərqi ən azı valideynlə uşaq arasındakı normal yaş fərqindən az olduqda səlahiyyətli orqan övladlığa götürməyə razılıq verə bilməz.

2. Uşaqların Övladlığa Götürülməsi haqqında yenilənmiş Avropa Konvensiyası (27 noyabr 2008-ci il tarixli)

39. Avropa Şurasının övladlığa götürmə haqqında 1-ci Konvensiyası qəbul edildikdən sonra Avropada hüquqi və sosial dəyişikliklər baş verməsi ilə bağlı çox üzv ölkələr övladlığa götürmə haqqında qanunlarında dəyişikliklər etmişlər. Nəticədə 1967-ci il tarixli Konvensiyasının bəzi qaydaları köhnəlmiş oldu.

Bu hal nəzərdə alınmaqla sosial və hüquqi dəyişiklərə uyğun olaraq və uşaqların maraqlarını daha yaxşı təmin edən yeni Konvensiya qəbul edildi.

40. Yenilənmiş Konvensiya 27 noyabr 2008-ci ildə imzalanmağa hazır oldu. O, hələ qüvvəyə minməmişdir. İndiyə kimi onun 14 üzvü dövlətlər imzalamışlar. Yeni Konvensiya uşaqların övladlığa götürülməsi haqqında 24 aprel 1967-ci il Konvensiyasını əvəz edəcək.

41. Yenilənmiş Konvensiyanın 7-ci maddəsinə övladlığa götürmənin şərtləri əsasən ölkədaxili qanunvericlik tək şəxsin uşağı övladlığa götürməsinə imkan verməlidir. 9-cu maddə (övladlığa götürənin minimum yaş həddi) aşağıdakıları nəzərdə tutur.

1. Uşaq yalnız o vaxt övladlığa götürülə bilər ki, övladlığa götürənin qanunla müəyyən edilmiş bu məqsədlə minimum yaşa çatmış olsun. Belə minimum yaş 18 yaşdan az, 30 yaşdan çox ola bilməz. Övladlığa götürənlə uşaq arasında müvafiq yaş fərqi olmalıdır. Uşağın marağı baxımından bu fərqi minimum 16 yaşdan az olmaması arzu ediləndir.
2. Lakin uşağın marağını nəzərə alaraq müstəsna hallarda qanun müəyyən edilmiş minimum yaş həddindən və yaş fərqindən kənara çıxmağa icazə verə bilər.

42. Bu maddə milli qanunvericliyi övladlığa götürənin minimum yaş həddinin 18 yaşdan yuxarı müəyyən etməyi məhdudlaşdırmır. Lakin buna baxmayaraq Konvensiyada göstərilmiş övladlığa götürmənin minimum yaş həddi 30 yaş keçməməlidir. (Hal-hazırda Konvensiya şərait yaradır ki, ölkələr milli qanunvericiliklə övladlığa götürmənin minimum yaş həddini 18-30 yaş arasında özləri müəyyən etsinlər. Maksimum yaş həddi isə müəyyən edilməmişdir.) 1967-ci il Konvensiyasında övladlığa götürənin minimum yuxarı yaş həddi 35 yaş müəyyən edilmişdir. Hazırda 35 yaş həddindən artıq yüksək görünür. Ona görə də bu yaş həddi minimum 30 yaş müəyyən edilmişdir.

Bununla yanaşı Konvensiya övladlığa götürənin maksimum yaş həddini müəyyən etməmişdir.

HÜQUQ.

1. KONVENSIYANIN 14-CÜ MADDƏSİ İLƏ BİRGƏ 8-Cİ MADDƏNİN İDDİA EDİLƏN POZUNTUSU

43. Konvensiyanın 14-cü maddəsi ilə birgə götürülməklə 12-ci maddəsinə əsaslanaraq ərizəçi, övladlığa götürülmə ilə bağlı müracitə etdiyi zaman 47 yaşında olan tənha qadın, şikayət etmişdir ki, İsveçrə hakimiyyət orqanları yaşına görə ikinci uşağı övladlığa götürməkdə qarşısını almışlar. Bununla bağlı o həmçinin iddia etmişdir ki, hazırkı dövrdə bu yaşda bioloji olaraq ana olmaq imkanında olmayan qadına qarşı ayrı-seçkilik olmuşdur. Konvensiyanın 14-cü maddəsində aşağıdakılar deyilir:

“Bu Konvensiyada təsbit olunmuş hüquq və azadlıqlardan istifadə cins, irq, dərinin rəngi, dil, din, siyasi və digər baxışlar, milli və ya sosial mənşə, milli azlıqlara mənsubiyyət, əmlak vəziyyəti, doğum və ya hər hansı digər əlamətlərə görə ayrı seçkilik olmadan təmin olunmalıdır.”

44. Konvensiyanın 12-ci maddəsində deyilir:

“Nikah yaşına çatmış kişilər və qadınlar bu hüququn həyata keçirilməsini tənzimləyən milli qanunvericiliyə müvafiq olaraq, nikaha daxil olmaq və ailə qurmaq hüququna malikdirlər.”

45. Şikayət Hökumətə 17 fevral 2009-cu ildə kommunikasiya edilmişdir. Hökumət Konvensiyanın 8-ci maddəsi ilə birgə götürülməklə 14-cü maddəsinin ehtimal edilən pozuntusu ilə bağlı öz mülahizələrini təqdim etməyə dəvət edilmişdir. 8-ci maddədə deyilir:

“1. Hər kəs öz şəxsi və ailə həyatına, evinə və yazışma sirlirinə hörmət hüququna malikdir.

2. Milli təhlükəsizlik, ictimai asayiş və ölkənin iqtisadi rifah maraqları naminə, iğtişaş və ya cinayətin qarşısını almaq üçün, sağlamlığı, yaxud mənəviyyəti qorumaq üçün və ya digər şəxslərin hüquq və azadlıqlarını müdafiə etmək üçün qanunla nəzərdə tutulmuş və demokratik cəmiyyətdə

zəruri olan hallar istisna olmaqla, bu hüququn həyata keçirilməsinə dövlət hakimiyyəti orqanları tərəfindən müdaxiləyə yol verilmir.”

İsveçrə Hökumətinin arqumentləri

1. İsveçrə Hökumətinin bildirdiklərinə əsasən, İsveçrədə 2007-ci il üçün analığın orta yaş həddi 30,8 il təşkil edirdi. Bundan başqa, uşaq dünyaya gətirmək istəyində olan 40 yaşında olan qadınların 35%-i hətta “elm yolu ilə” buna nail ola bilmirlər. O ki qaldı suni mayaladımağa, 2007-ci ildə mualicə almağa başlayan qadınların ortalama yaşı 35,7 il təşkil edirdi. 2007-ci ildə suni mayalandırma ilə bağlı 5.400 cütlük mualicə almışlar və bunun nəticəsində 37% qadın hamilə qalmışdır. Hökumətin bildirdiklərinə əsasən, ərizəçinin arqumentlərinə baxmayaraq, 50 yaşında olan qadının bioloji ana olmaq imkanında olduğunu iddia etmək olmaz. Bu cür hadisə nadir hallarda baş verir. Hökumət eləcə də bildirdi ki, hazırkı imtina qanuni məqsəd qüdmüş, daha dəqiq desək uşaqların sağlamlığı və hüquqlarının müdafiəsi məqsədi qüdmüşdür. Avropa Məhkəməsinin presedent hüququna əsasən uşağın övladlığa götürülməsinin məqsədi “ailəni uşaq ilə deyil, uşağı ailə ilə təmin etməkdir”.

2. Ərizəçi iddia etmişdir ki, onun maddi və məişət şəraiti Yura kantonundan Cenevrəyə qayıtdıqdan sonra yaxşılaşmış, gəliri artmış, aylıq maaşı 7000 isveçrə frankıdır və ərizəçi beş otaqlı ev kirayələyirdi. Beləliklə, onun ikinci uşağın övladlığa götürməsi barədə yeni vəsatəti əsaslı olmuşdur. Ərizəçi qeyd etmişdir ki, 5 yaşlı uşağın övladlığa götürülməsinə icazə verilməsi barədə vəsatəti verdiyi zaman 46 yaşındaydı. Beləliklə, aradakı fərq 41 yaş təşkil edirdi, lakin sosial mərkəzin əməkdaşları 45 yaş fərqi göstərirlər. Göründüyü kimi, Federal Məhkəmə düzgün olmayan hesablara əsaslanmışdır. O cümlədən ərizəçi hesab etmişdir ki, suni mayalandırmanın hazırkı işə aidiyyəti yoxdur. Hazırkı işə aidiyyəti olan yeganə məsələ, suni mayalandırma üçün yol verilən yaş həddidir. Belə görünür ki, daha böyük yaş həddi olan qadınlar müvafiq mualicə aldıqdan sonra ana olmaq xoşbəxtliyinə nail ola bilirlər (37%). Bundan başqa ərizəçi iddia etmişdir ki, ölkə

qanunvericiliyi uşağın maraqlarının üstün tutulmasını tələb edirsə, belə halda beynəlxalq hüquq normaları nəzərə alınmalıdır, çünki İsveçrə qanunvericiliyində maksimal yaş həddi müəyyən edilməmişdir.

Qərarın ingilis dili elektron variantında 46-68-ci bəndlər yoxdur. Həmin bəndlərdə ərizəçinin və hökumətin dəlilləri göstərib.

B. Məhkəmənin qiymətləndirməsi

69. Məhkəmə xəbərdardır ki, ərizəçi şikayətini Məhkəməyə təqdim edərkən Konvensiyanın 12-ci Maddəsi ilə birlikdə 14-cü maddəsinə istinad etmişdir. Buna baxmayaraq, Məhkəmə hazırkı işin hallarını nəzərə alaraq bu işi Konvensiyanın 8-ci maddəsi altında araşdıracaqdır (bax, *Guerra and Others v. Italy*, 19 February 1998, § 44, Reports of Judgments and Decisions 1998-I, and *Glor v. Switzerland*, no. 13444/04, § 48, ECHR 2009).

2. Mahiyyət

(a) Tətbiq edilən prinsiplər

76. Məhkəmə bir daha təkrarlayır ki, Konvensiyanın 14-cü maddəsi hüquq və azadlıqların istifadəsi zamanı ayrı-seçkiliyin bütün növlərini qadağan edir. Buna baxmayaraq, hər bir müxtəlif rəftar bu maddənin avtomatik pozuntusu hesab edilməyəcəkdir. İlk öncə müəyyən edilməlidir ki, anoloji və ya müvafiq olaraq eyni vəziyyətdə olan digər şəxslər imtiyazlı rəftardan istifadə edir və bu cür fərq ayrı-seçkilikdir (bax, məsələn, *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society v. the United Kingdom*, 23 October 1997, § 88, Reports 1997-VII, və *Zarb Adami v. Malta*, no. 17209/02, § 71, ECHR 2006-VIII).

77. Avropa Məhkəməsinin presedent hüququna əsasən rəftarda fərqlilik Konvensiyanın 14-cü maddəsinə əsasən obyektiv və ağlabatan əsaslandırma olmadıqda bu ayrı-seçkilik hesab edilir. Bu cür əsaslandırmanın olması tətbiq edilən tədbirin məqsədi və

təsirinə əsasən qiymətləndirilməlidir. Konvensiya ilə müəyyən edilmiş hüququn istifadəsində rəftar fərqliliyi yalnız qanuni bir məqsədə nail olmaqla kifayətlənməməlidir: istifadə edilən vasitələr və qüdüln məqsədlər arasında mütənasiblik olmadığı halda bu 14-cü maddənin pozuntusunu təşkil edəcəkdir (bax *Zarb Adami*, cited above, § 72; *Stec and Others v. the United Kingdom* [GC], nos. 65731/01 and 65900/01, § 51, ECHR 2006-VI; and *Lithgow and Others v. the United Kingdom*, 8 July 1986, § 177, Series A no. 102).

78. Başqa sözlə, ayrı-seçkilik anlayışı adətən bir şəxsin və ya qrupun yetərli əsaslandırılma olmadan digərinə nisbətən daha əlverişsiz rəftara məruz qalmasını nəzərdə tutur. (bax *Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom*, 28 May 1985, § 82, Series A no. 94). 14-cü maddə faktiki halların obyektiv qiymətləndirilməsinə və ictimaiyyətin maraqlarına əsaslanan, cəmiyyətin mənafelərinin qorunması və Konvensiya ilə təmin edilən hüquq və azadlıqlara hörmət arasında ədalətli tarazlığı gözləyən rəftarda fərqliliyi qadağan etmir (bax *G.M.B. and K.M. v. Switzerland* (dec.), no. 36797/97, 27 September 2001, and *Zarb Adami*, cited above, § 73).

79. Razılığa gələn Tərəflər bənzər hallarda fərqli rəftarın olub-olmadığını və hansı fərqlilik olduğunu qiymətləndirmək üçün müəyyən bir qiymətləndirmə sərbəstliyinə malikdir. Qiymətləndirmə sərbəstliyinin həddi şərtlərə, mövzuya və işin hallarına görə dəyişir. Müvafiq amillərdən biri, Razılığa gələn Tərəflərin qanunları arasında ümumi əsasın mövcudluğu və ya mövcud olmamasıdır (bax, *Rasmussen v. Denmark*, 28 November 1984, § 40, Series A no. 87; *Fretté v. France*, no. 36515/97, § 40, ECHR 2002-I; *Stec and Others*, cited above, § 52; və *Inze v. Austria*, 28 October 1987, § 41, Series A no. 126).

80. Konvensiya ilk növbədə insan hüquqlarının müdafiəsi üçün bir sistem olduğundan Məhkəmə Cavabdeh-Dövlətin daxilində və ümumilikdə Razılığa gələn Tərəflər dəyişən şərtləri nəzərə almalıdır. Razılığa gələn Tərəflərin hüquq sistemləri arasında bu baxımdan ortaq təməlin mövcud olub və ya olmaması

səlahiyyətli orqanların qiymətləndirmə sərbəstliyi dərəcəsinə müəyyənləşdirmək üçün müvafiq amil ola bilər (bax *Rasmussen*, cited above, § 40, and, *mutatis mutandis*, *The Sunday Times v. the United Kingdom (no. 1)*, 26 April 1979, § 59, Series A no. 30).

81. Konvensiya və Protokollar bu gün üçün mövcud olan halların işığında şərh edilməlidir (bax *Tyrer v. UK*, 25 April 1978, § 31, Series A no. 26; *Airey v. Ireland*, 9 October 1979, § 26, Series A no. 32; və *Vo v. France* [GC], no. 53924/00, §82, ECHR 2004-VIII). Nəhayət, Məhkəmə təşəkkül tapmış presedent hüququndakı prinsipini bir daha təkrarlayır ki, Konvensiya nəzəri və ya xəyali hüquqlara deyil, praktik və effektiv hüquqlara zəmanət verməyi nəzərdə tutur (bax, *Artico v. Italy*, 13 May 1980, § 33, Series A no. 37).

(b) Bu prinsiplərin hazırkı işə tətbiqi

(i) *anoloji vəziyyətdə olan şəxslərə qarşı tətbiq edilmiş rəftarın fərqliliyi*

82. Uşağı övladlığa götürmək barədə ərizə verilən zaman 47 yaş yarım olan tənha qadın olan ərizəçi şikayət etmişdir ki, İsveçrə hakimiyyət orqanları yaş faktoruna görə ikinci uşağı övladlığa götürməsinin qarşısını almışdır. O, xüsusilə, iddia etmişdir ki, o, övladlığa götürdüyü uşaqla eyni yaşlı bioloji uşaqları ola biləcək qadınlarla müqayisə edilməklə ayrı-seçkilik qurbanı olmuşdur.

83. Hökumət isə, əksinə, Dövlətin belə və anoloji hallarda rəftarda heç bir fərq olmadığını bildirmişdir, çünki Dövlət qadının bioloji uşaqlara malik olma qabiliyyətinin olub-olmamasına təsir göstərə bilmir. Bundan başqa, Hökumət iddia etdi ki, hazırkı işdən belə nəticəyə gəlmək olmaz ki, İsveçrədə uşağı övladlığa götürənlərlə bağlı yaş həddinə görə ayrı-seçkilik halları mövcuddur. Əksinə Federal Məhkəmənin presedent təcrübəsi baxılan işlərdə qırx dörd il, hətta 2 halda qırx altı il yaş fərqi həddindən artıq hesab etməmişdir.

84. Məhkəmə ərizəçinin onunla eyni yaşda bioloji uşaq dünyaya gətirmək imkanında olan qadınlarla müqayisədə ona qarşı ayrı-seçkiliyin tətbiq edilməsi ilə bağlı fikri ilə razılaşa bilmir. Hökumət kimi Avropa Məhkəməsi də bu halın Dövlətin anoloji və ya oxşar vəziyyətdə fərqli rəftara uyğun olmadığını düşünür. Hökumətin düzgün olaraq müəyyən etdiyi kimi, Dövlət qadının bioloji uşağı dünyaya gətirməsi imkanına hər hansı bir təsir göstərmir.

85. Məhkəmənin fikrincə, ərizəçi hesab edə bilər ki, uşağı övladlığa götürmək istəyən eyni vəziyyətdə olan tənha gənc qadınla müqayisədə ona qarşı fərqli rəftar olmuş, beləliklə, o, anoloji vəziyyətdə olan şəxslər arasında fərqli rəftar qurbanı olmuşdur. Bu onun fikridir.

(ii) obyektiv əsaslandırmanın mövcud olması

86. Məhkəmə ərizəçinin uşağı övladlığa götürməsindən imtina edilməsinin qanuni məqsəd qüddüyünə şübhə ilə yanaşmır: Burada minimum məqsəd uşağın hüquqlarını və maraqlarını qorumaqdır. (bax, *mutatis mutandis*, *Fretté*, § 38). Məhkəmə, ikinci şərtin – rəftarda fəqliliyin əsaslandırmasının mövcudluğunu müəyyən etməlidir.

87. Məhkəmə qeyd edir ki, ərizəçi 1998-ci ildə birinci uşağı övladlığa götürmək üçün müraciət etdikdə və uşağı övladlığa götürdükdə 41 yaşında idi. 2000-ci ilin yanvar ayında o Vyanada anadan olmuş balaca qızı övladlığa götürmüşdür. Övladlığa götürülmə 26 iyun 2002-ci ildə tamamlanmışdır.

88. İkinci uşağın övladlığa götürülməsi ilə bağlı müvafiq prosedurla bağlı Məhkəmə müəyyən etmişdir ki, milli hakimiyyət orqanları ərizəçinin ikinci uşağı övladlığa götürmək üçün lazımi tərbiyə imkanları və maliyyə vəsaitinin olmasını şübhə altına almamışlar. Buna baxmayaraq, Federal Məhkəmə hesab etmişdir ki, qərar qəbul edildiyi zaman 49 yaşında olacaq ərizəçi ilə uşaq arasında 46-47 yaşadək çox böyük fərq olacaq və

bu fərq həddindən artıq və işin hallarına əsasən uşağın maraqlarına uyğun olmayan hesab edilmişdir.

89. Qeyd edilməlidir ki, bu sahədə ümumi təcrübə mövcud deyildir. Hazırkı işdə, ərizəçi təkbaşına, tənha ana kimi, uşağı övladlığa götürmək istəmişdir. Apardığı araşdırmaya əsasən Məhkəmə qeyd edir ki, bu cür hüquqa Avropa Şurasının üzv Dövlətlərinin hamısı təminat vermir. Bir çox ölkələrin qanunvericiliyi müstəsna hallarda təkbaşına övladlığa götürülməyə icazə verir (bax yuxarıda 23-25-ci bəndlərə). Uşağın Övladlığa Götürülməsinə dair Avropa Konvensiyası, 24 aprel 1967-ci il redaksiyasında, İştirakçı Dövlətlərin hüququ bir valideyn tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsinə icazə verir, lakin bu məcburi deyildir. Bundan fərqli olaraq 27 noyabr 2008-ci il tarixli dəyişikliklərdən sonra Konvensiyanın 7-ci maddəsinin 1 (b) bəndinə əsasən Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi vaxtdan İştirakçı Dövlətlərin üzərinə bir valideyn tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsinə icazə verilməsi öhdəliyi qoyulmuşdur.

90. O ki qaldı ərizəçinin iddialarına görə fərqliliyin əsas meyarı olan yaş fərqinə, razılığa gələn Tərəflərin hüquq sistemlərində nə valideynlər üçün aşağı və yuxarı yaş məhdudyyətlərinə dair, nə də ki, övladlığa götürən ilə uşağın arasında yaş fərqinə dair heç bir vahid prinsip yoxdur. İştirakçı Dövlətlərinin bir çoxunun hüquq sistemi minimum yaş həddini müəyyən etmişdir. Bundan əlavə, İsveçrə Mülki Məcəlləsinin 264b maddəsi Uşağın övladlığa götürülməsinə dair Avropa Konvensiyasına uyğun olaraq bir valideyn tərəfindən uşağın övladlığa götürülməsi üçün müraciət edən şəxs üçün 35 yaş minimum yaş kimi müəyyən edir.

91. Maksimum yaş həddi ilə bağlı isə Məhkəmə təkrarən qeyd edir ki, üzv Dövlətlərin qanunvericilik sistemində bununla bağlı müxtəliflik mövcuddur. Belə ki, bir çox Dövlətlərin hüquq sistemində bu yaş həddi 60 müəyyən edilmişdir, lakin Məhkəmə hesab edir ki, bu cür istisna hallar İsveçrə üçün heç bir öhdəlik yarada bilməz. O cümlədən qeyd edilməlidir ki, nə 1967-ci il, nə də ki, 2008-ci il tarixli Konvensiyada övladlığa götürən üçün

maksimum yaş həddi müəyyən edilməmişdir. Məhkəmə bildirir ki, Federal Məhkəmə öz presedent hüququna əsaslanaraq qərara almışdır ki, hazırki işdə 46 ildən 48 ilədək yaş fərqi həddindən artıq çoxdur. Məhkəmənin fikrincə, bu cür mövqe 14-cü maddəyə **zidd deyildir**, baxmayaraq ki, bir çox hüquq sistemləri bundan da artıq yaş fərfinə icazə verir.

92. Yuxarıda qeyd edilənləri nəzərə alaraq Məhkəmə belə nəticəyə gəlir ki, bu sahədə ümumi konsesusun mövcud olmadığını nəzərə alaraq, İsveçrə hakimiyyət orqanları geniş qiymətləndirmə sərbəstliyinə malik idi və həm milli qanunvericilik, həm də, onların qərarları Avropa Şurasının üzv Dövlətlərinin əksəriyyətinin təcrübəsinə və tətbiq edilən Beynəlxalq Hüquqa uyğundur.

93. Məhkəmə hesab edir ki, vəzifə səlahiyyətləri daxilində cəmiyyətin maraqlarını nəzərə almaq vəzifəsi olan milli hakimiyyət orqanları belə məsələlər üzrə qərar vermək istədiyi zaman geniş qiymətləndirmə sərbəstliyinə malik olmalıdırlar. Hazırkı işdə qaldırılan həssas məsələlərə dair Avropa Şurasına üzv olan dövlətlər arasında ümumi təcrübə az olduğundan dövlətərə geniş qiymətləndirmə sərbəstliyi verilməlidir (bax, *mutatis mutandis, Manoussakis and Others v. Greece*, 26 September 1996, § 44, *Reports* 1996-IV, and *Cha'are Shalom VeTsedekv. France* [GC], no. 27417/95, § 84, ECHR 2000-VII).

94. Buna baxmayaraq, qeyd edilən qiymətləndirmə sərbəstliyi Dövlətlərə özbaşnalıq etmək səlahiyyəti verildiyi kimi başa düşülməməlidir və dövlətlərin qəbul etdiyi qərarlar Konvensiyanın 14-cü maddəsinin tələblərinə cavab verməlidir.

95. Məhkəmənin fikrincə, Dövlət, övladlığa götürmə üçün seçilmiş şəxslərin hər cəhətdən uşağa ən münasib şəraiti təklif edə biləcək olanlarına daha çox diqqət göstərməlidir. Məhkəmə bununla əlaqədar olaraq qeyd edir ki, valideynlə uşaq arasında ailə bağları əmələ gəlmiş hallarda, “uşağın yüksək maraqlarına xüsusilə böyük diqqət yetirilməlidir”.

96. Hazırkı işə gəldikdə isə, milli hakimiyyət orqanlarının qərarları ərizəçinin arqumentlərini təqdim etmək imkanı olan çəkişmə prinsipi kontekstində keçirilmiş məhkəmə icraatı zamanı qəbul edilmişdir. Bu qərarlar səlahiyyətli orqanlar tərəfindən tədqiq edilmiş meyarlara əsaslandırılmışdır. Həmin qərarlar bir tək uşağın yüksək maraqları nəzərə alınmaqla deyil, eləcə də artıq övladlığa götürülmüş uşağın da maraqları nəzərə alınmaqla qəbul edilmişdir. Bundan başqa, Məhkəmə vurğulamağı zəruri hesab edir ki, övladlığa götürən ilə övladlığa götürülən uşaq arasındakı yaş fərqi İsveçrə qanunvericiliyi ilə müəyyən edilməmişdir, lakin Federal Məhkəmə tərəfindən hər bir işin bütün halları nəzərə alınmaqla qanunvericilik tətbiq edilmişdir. Avropa Məhkəməsi dövlət orqanlarının hərəkətlərini nə özbaşına nə də ki qanunsuz hesab etmir ona görə ki, birinci uşaq ilə yaşlı olmalarına baxmayaraq ikinci uşağın övladlığa götürülməsi ərizəçinin üzərinə artıq yük qoyacaqdı.

97. Əgər bu sahədə dövlətlərə verilən geniş qiymətləndirmə sərbəstliyini və uşaqların ən yaxşı maraqlarının qorunması zərurəti nəzərə alınarsa, ikinci uşağın övladlığa götürülməsinə icazə verməkdən imtina mütənasiblik prinsipinə zidd deyildir.

98. Avropa Məhkəməsi yekun olaraq qeyd edir ki, Hökumətin təqdim etdiyi əsaslar obyektiv və məqbuldur və şikayət edilən fərqli rəftar Konvensiyanın 14-cü maddəsinin mənası çərçivəsində ayrı-seçkiliyi təşkil etmir.

99. Beləliklə də, hazırkı işdə pozuntusu baş verməmişdir.

BU ƏSASLARLA, MƏHKƏMƏ,

Konvensiyanın 8-ci maddəsi ilə birgə götürülməklə 14-cü maddəsinin

1. yekdilliklə şikayəti mahiyyəti üzrə baxılması üçün qəbul edilmiş elan etd.
2. *Qərara aldı ki*, Konvensiyanın 8-ci maddəsi ilə birgə götürülməklə 14-cü maddəsinin pozuntusu baş verməmişdir.